

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2683/2020
09.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић, Гордане Комненић, Бисерке Живановић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Влаховић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво РС, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 90/20 од 06.02.2020. године, у седници одржаној 09.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 90/20 од 06.02.2020. године у ставу првом, трећем, четвртном и петом изреке, тако што се одбија жалба тужене, као неоснована и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 38/18 од 10.09.2019. године у ставу првом и трећем изреке.

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 90/20 од 06.02.2020. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 90/20 од 06.02.2020. године у ставу другом изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 38/18 од 10.09.2019. године у ставу другом изреке, тако што се обавезује тужена да тужиоцу, на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и повратак са рада, за август и октобар 2013. године, плати:

- 10.320,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.09.2013. године до исплате и
- 10.320,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.11.2013. године до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија да тужиоцу ББ накнади трошкове ревизијског поступка од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 38/18 од 10.09.2019. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада, за

период од фебруара 2013. закључно са мартом 2015. године плати по 10.320,00 динара месечно са законском каматом почев од 5.-ог у наредном месецу за текући месец па до исплате, док је ставом другим изреке одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му по истом основу плати по 10.320,00 динара за август и октобар 2013. године са припадајућом каматом. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 247.916,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 90/20 од 06.02.2020. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име трошкова превоза за долазак на рад и одлазак са рада, за период фебруара 2013. закључно са мартом 2015. године плати по 10.320,00 динара месечно са припадајућом законском каматом од доспелости до исплате, док је ставом другим изреке, одбијена жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена у ставу другом изреке. Ставом трећим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка, а тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка од 18.000,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим и петим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкова поступка по жалби од 12.000,00 динара, а одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против правноснажне пресуде у делу којим је преиначена првостепена одлука, на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у наведеном делу, применом члана 408. ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је државни службеник, запослени код тужене на .. у Казнено поправном заводу у Београду, од 21.12.2011. године. Пребивалиште тужиоца је у ..., па је ради доласка на рад и повратка са рада путовао до радног места у Београду, али му тужена у периоду од фебруара 2013. закључно са мартом 2015. године није плаћала трошкове превоза, у ком периоду је он користио аутобуски превоз на релацији ... – ... и редовно га плаћао. Утврђено је да је управник Завода код тужене, обавештења од 23.01.2013. године увео нову процедуру за признавање права на трошкове превоза, тако што је запосленима тражио доказ о купљеној карти за превоз преко 50 км од Београда. Решењима тужене од 16.10. и 26.11.2013. године, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова превоза за август и октобар 2013. године, јер није доставио доказе о оствареним трошкова превоза, али он против ових решења није користио законом дозвољена правна средства. У наредном спорном периоду, након доношења ових решења, тужилац није

подносио захтев за накнаду трошкова превоза. Почев од априла 2015. године, тужена запосленима исплаћује трошкове превоза. Висина накнаде на име ових трошкова у спорном периоду утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака, што представља предмет тужбеног захтева у овој правној ствари.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев за накнаду трошкова превоза тужиоцу, осим за август и октобар месец 2013. године, с обзиром да је захтев тужиоца за наведене месеце одбијен коначном и правносажном одлуком надлежног органа тужене донетом у управном поступку.

Побијаном одлуком преиначена је првостепена пресуда у усвајајућем делу и одбијен тужбени захтев, уз закључак другостепеног суда да о праву запосленог код тужене не одлучује суд, већ надлежни функционер тужене, те да је тужилац ради заштите овог свог права морао поштовати поступак из члана 140. до 143. Закона о државним службеницима, што је он пропустио да учини, с обзиром да није доказао да се писменим путем обраћао туженој захтевом за накнаду ових трошкова, нити је покретао управни спор због тзв. „ћутања управе“. Како тужиоцу право на накнаду ових трошкова није признато, то исту не може тражити у овом судском поступку (пред судом опште надлежности), јер је у парници суд једино надлежан да одлучује о захтеву за накнаду штете због незаконитог или неправилног рада органа тужене у смислу члана 172. ЗОО, уколико је исплату ове накнаде тужени орган утврдио појединачним коначним и правноснажним актом, али је неосновано обуставио исплату истих или је нередовно вршио њихову исплату.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је закључак другостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева заснован на погрешној примени материјалног права.

Тужилац је запослен код тужене и има статус државног службеника, па се о његовим правима на накнаду трошкова везаних за рад одлучује применом Закона о платама државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС“, бр.62/06, ... 99/14). Одредбом члана 37. став 1. овог Закона, прописано је да државни службеник, између осталог, има право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, а ставом 2. истог члана одређено је да се услови за накнаду трошкова, њихова висина и начин на који се остварују, прописују Уредбом Владе. Уредба Владе која регулише ову материју је Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС“, бр.98/07-пречишћен текст), којом је државним службеницима на исти начин признато право на накнаду трошкова превоза за долазак на рад и повратак са рада (члан 2. став 1. тачка 1. Уредбе). Одредбом члана 3. Уредбе, прописано је да се државном службенику и намештенику накнађују трошкови превоза за долазак на рад и одлазак са рада у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском, односно међуградском саобраћају.

Правилна примена одредбе члана 37. Закона о платама државних службеника и намештеника и члана 3. Уредбе, подразумева обавезу послодавца да запосленима накнади трошкове превоза у висини цене месечне претплатне карте у градском, приградском или међуградском саобраћају, а да за признавање овог права није као услов предвиђено обавезно подношење посебног захтева, већ послодавац одлуку о накнади ових трошкова признаје запосленом на основу њиховог пријављеног пребивалишта, односно боравишта. Имајући ово у виду, као и утврђену чињеницу да

тузилац живи у ..., а ради у Казнено поправном заводу у Београду, те да за долазак на рад и повратак са рада путује на релацији од ... до места рада у... и обратно, да му је тужена до фебруара 2013. године плаћала (надокнађивала) трошкове превоза, да право које запосленом припада по Закону и наведеној Уредбе није могло бити условљено нити ограничено одлуком управника органа тужене, а да није наступио било који други разлог на основу кога би од тог момента отпао основ за исплату трошкова превоза тужиоцу, то он није био у обавези да туженој подноси нови захтев за признање овог права, које му је већ било признато и трошкови исплаћивани, што значи да му припада право на накнаду ових трошкова, чија се висина исплаћује у складу са одредбом члана 3. Уредбе, у зависности од тога коју врсту јавног превоза користи ради доласка на рад.

Приликом одлучивања Врховни касациони суд је имао у виду да су тачни наводи другостепеног суда да државни службеници, у које спада и тужилац, своја права остварују пред надлежним органом послодавца, а повреду својих права штите у поступку предвиђеном Законом о државним службеницима - у управном поступку пред надлежном жалбеном комисијом и Управним судом. Међутим, у конкретном случају тужилац тужбом не тражи признавање права на трошкове превоза за долазак на рад и повратак са рада, већ накнаду штете у висини ових трошкова којима је био изложен у спорном периоду, што у складу са одредбом члана 1. ЗПП, јесте предмет судске заштите пред судом опште надлежности, па његов захтев није могао бити одбијен из разлога што то није учинио у складу са одредбама члана 140. до 143. Закона о државним службеницима.

Из наведеног произилази да је тужена, право које је тужиоцу било признато, без законитог правног основа ускратила почев од фебруара 2013. године, тако што му је у спорном периоду неосновано обуставила исплату накнаде трошкова превоза, којима је он био изложен ради доласка на рад и повратка са рада, а у висини месечне претплатне карте аутобуског превозника, па сходно члану 172. ЗОО, он основано потражује накнаду ових трошкова, како то правилно закључује и првостепени суд.

Имајући у виду да је другостепени суд, побијаном одлуком погрешном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду у усвајајућем делу и одбио тужбени захтев, Врховни касациони суд је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Побијаном одлуком потврђена је првостепена пресуда у делу којим је одбијен захтев за исплату трошкова превоза за август и октобар месец 2013. године, у укупном износу од 20.640,00 динара, па је тужилац предложио да се о ревизији у овом делу одлучи применом члана 404. ЗПП, па Врховни касациони суд налази да у конкретном случају постоји потреба за разматрањем овог правног питања од општег интереса и у интересу равноправности грађана, као и ради уједначавања судске праксе, чиме су испуњени услови из члана 404. став 1. ЗПП, на основу чега је и одлучено као у ставу другом изреке.

Наиме, као што је напред наведено државни службеници имају право на накнаду трошкова превоза на основу самог закона и то применом члана 37. Закона о платама државних службеника и намештеника, а у висини одређеној чланом 3. Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника, што значи да за признавање овог права није као услов предвиђено обавезно подношење посебног

захтева, већ послодавац одлуку о накнади ових трошкова признаје запосленом на основу њиховог пријављеног пребивалишта, односно боравишта.

У конкретном случају, тужилац је поднео захтев за признавање права на накнаду трошкова превоза за август и октобар месец 2013. године, а надлежни орган тужене је, својим решењима од 16.10. и 26.11.2013. године, његов захтев одбио, јер тужилац није доставио доказе о висини ових трошкова. Међутим, имајући у виду напред изнетог – да право на накнаду трошкова превоза запосленима припада по самом закону, те да исто не може бити условљено или ограничено одлуком било ког органа послодавца, да је тужена, као послодавац, до фебруара 2013. године запосленима плаћала ове трошкове, од када им је ово право ускратила без наступања било ког разлога на основу кога би отпао основ за њихову надокнаду, као и да предмет спора у овој правној ствари није признавање права на трошкове превоза, већ накнада штете због незаконитог рада органа тужене, применом члану 172. ЗОО (незаконито ускраћивање накнаде трошкова превоза запосленом) и то у висини трошкова које је тужилац имао ради доласка на рад и повратка са рада, у складу са одредбом члана 3 Уредбе, а да су нижестепени судови одбили захтев тужиоца у овом делу, Врховни касациони суд је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначио нижестепену одлуку у овом делу и усвојио тужбени захтев, односно одлучио као у ставу трећем изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији у претежном делу, па му, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су му досуђени у висини од 18.000,00, на име награде адвокату за састав ревизије.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић